

«طرح دوره‌ی درس حقوق اساسی ۳»

متنوع‌کارشناسی حقوق

کاوه پولادی

K.pouladi@uok.ac.ir

الف) موضوع و طرح درس

هنگام گشودن قوانین اساسی، فزون بر ساختارهای سیاسی با حقوق و آزادی‌های بنیادینی سروکار می‌یابیم که گویای وجه هنجارین چنین قوانینی است. عنایت به آزادی فردی حرکتی است از طرد مفهوم «رعیت» و نیل به معنای «شهروندی». به دیگر سخن، وجود مردمانی که آزادی خویش را در برابر اقتدار سیاسی جشن می‌گیرند. در قانون اساسی ایران نیز فصلی به «حقوق ملت» اختصاص یافته است. فصل مزبور، صورت‌بندی حقوقی است که ما را به سوی پس‌پشت قواعد رهنمون می‌گردد. زین‌رو، یافتن اندیشه‌ی سازنده‌ی این صورت‌بندی حقوقی، گرانگاه دوره‌ی آموزشی پیش‌رو خواهد بود. توضیح اینکه این دوره با ابتدای بر فهم اصطلاح شناسی حقوق اساسی (درس حقوق اساسی ۱) و نتایج حاصله از ساختارهای سیاسی (دوره‌ی حقوق اساسی ۲) به سوی درک ترکیب عوامل فراحقوقی در بطن قواعد (اصول) حقوق اساسی گام برمی‌دارد. در این راستا، مفاهیم کلیدی فصل سوم قانون اساسی سرزمین‌مان، در سطح مفهوم به بند تعریف کشیده خواهند شد و سپس نحوه‌ی تلقی قانون‌گذار اساسی مورد ارزیابی قرار خواهند گرفت. با عنایت به گزاره‌های فوق، می‌توان چنین طرح اجمالی را قابل ترسیم دانست:

۱. تمهیدات نظری و روشی
(تعیین رویکرد نظری، روش تحلیل بحث، تعیین مفاهیم کلیدی جهت تتبع)
۲. مفهوم امر عمومی
۳. معنای ملت و آثار بار شده بر آن
۴. آزادی و تساهل
۵. سنت‌های منتج‌شده از آزادی
۶. معنای برابری و نحوه تجلی‌اش در قانون اساسی
۷. معنای برادری و همبستگی
۸. سنجش سکولاریسم و ایجاد تفکیک‌های سیاسی - اجتماعی در زندگی جمعی

ب) اهداف درس

- آشنایی با مفاهیم هنجارین در حقوق اساسی
- آگاهی از زمینه‌های تاریخی و فلسفی در شکل‌پذیری مفاهیم هنجارین
- تمرین آزادی و خودشناسی
- کسب نگرشی انتقادی در تحلیل قانون اساسی

ج) منبع پایه

سید محمد هاشمی، *حقوق بشر و آزادی‌های اساسی*، تهران: نشر میزان. (ترجیحاً آخرین چاپ کتاب مورد استفاده واقع گردد.)

د) پلان کلاس

- تمرین بیان آزاد (جزئیات آن در جلسه‌ی نخست کلاس یا جلسه‌ی مربوطه بیان خواهد شد).
- ارائه تلخیصی مسئله‌محور از جلسه‌ی گذشته توسط یکی از اعضای کلاس (همه اعضای محترم، می‌بایست آمادگی لازم را داشته باشند).
- طرح بحث جدید در قالب پرسش
- تعامل و اظهار نظر در باب پرسش مطروحه (در صورت بویایی کلاس)
- تبیین و تحلیل بحث
- زمان برای تأمل (۵ دقیقه)
- گفتگو
- حضور و غیاب

ه) مقررات حاکم بر کلاس

- با عنایت به ارج مندی زمان، کلاس رأس ساعت آغاز می‌گردد و مدت زمان کلاس یک ساعت و سی دقیقه خواهد بود که در صورت لزوم کلاس ادامه خواهد داشت تا انعقاد کامل کلام.
- حضور کامل در کلاس موجب امتنان خواهد بود. (پس از تشکیل کلاس در موعد مقرر، تاخیر به مدت یک ربع ساعت مجاز خواهد بود. لطفاً، پس از آن اعضاء در کلاس حضور نیابند.)
- اظهار نظرهای سنجیده پیرامون مباحث کلاس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار خواهند بود.
- در صورتی که اعضاء محترم، خارج از زمان کلاس، پرسشی داشتند می‌توانند از طریق ایمیل کلاس یا زمان تعیین شده جهت دیدار دانشجویی مطرح نمایند.
- با عنایت به احترام به گفتگوی کلاسی و عدم گسستن کلام، لطفاً تلفن همراه خود را خاموش نمایید و به سبب اهمیت درک مفهوم اکنون، اعضای محترم کلاس مجاز به ضبط مباحث نمی‌باشند.
- ❖ در صورت داشتن میهمان، می‌بایست قبل از آغاز کلاس با بنده هماهنگی لازم به عمل آید.

و) نحوه‌ی ارزشیابی

* فعالیت کلاسی (۵ نمره)

۱. حضور در کلاس (۲ نمره)
۲. مشارکت فعال در مباحث (۳ نمره)

* آزمون پایان ترم (۱۵ نمره)

این آزمون مشتمل است بر:

۱. پرسش مقدماتی
۲. پرسش‌های تبیینی - تحلیلی
۳. پرسش تأملی

✓ شایان ذکر است که نمره‌ی مربوط به **تمرین آزادی** به نمره‌ی نهایی کسب‌شده افزوده خواهد شد.

✓ چنانچه به سبب حدوث شرایطی، کلاس‌ها از حالت حضوری خارج گردد؛ پر پیداست که نحوه‌ی ارزشیابی تغییر خواهد یافت و در موعد مقتضی به آگاهی اعضای کلاس خواهد رسید.